

СЕКЦІЯ 4

Міжнародний та національний досвід організації, функціонування та розвитку аудиту

УДК 339.562

Савченко Н. Л., аспірант, здобувач кафедри «Облік і оподаткування»

Науковий керівник: **Боярова О. А.**, канд. екон. наук, доцент кафедри «Облік і оподаткування»

Національний університет біоресурсів і природокористування України

ОСОБЛИВОСТІ І ФОРМУВАННЯ ТОВАРУ КРИТИЧНОГО ІМПОРТУ

Ключові слова: товари критичного імпорту, митне оформлення, постанова

Військова агресія рф здійснила вплив на всі сфери життя в Україні, в результаті чого була порушена робота значної чисельності підприємств, а правові обмеження, які були імплементовані в умовах воєнного стану порушили всі бізнес-процеси (вперше введені Указом Президента України № 64/2022 від 24 лютого 2022 року строком на 30 днів до 26.03.2022 р. та продовжено, які було продовжено з 23 серпня 2022 р. на 90 діб) [1]. Через високий рівень невизначеності, скорочення виробництва, бізнес зіштовхнувся не лише зі зменшенням попиту на продукцію, браком робочої сили, а й зі складнощами логістики товарів і транспортних засобів на митну територію України.

У найперші дні повномасштабної війни основним завданням уряду було організувати безперебійну діяльність Державної митної служби (далі – Держмитслужби), зберегти бази даних Держмитслужби з метою перешкодження доступу до них ворога. З моменту вторгнення на митну територію України північні та східні митниці припинили свою діяльність, у зв'язку з тим, що рф заблокувала морські порти і аеропорти, отже діяльність митниці була сконцетрована у західному та південному регіонах, що потребувало негайного вжиття відповідних адміністративно-правових заходів для прийняття додаткового навантаження. У зв'язку з цим, підрозділи Держмитслужби перейшли на цілодобовий режим діяльності, посадові особи митних органів з тимчасово окупованих регіонів України та районів, де велися активні бойові дії були переведені в південні та західні регіони.

Рішення Уряду стосовно максимального спрощення усіх митних процедур і формування найшвидшої митниці знаходиться в перспективній реалізації, оскільки необхідно сформувати належне правове унормування митного оформлення вантажів. У значної чисельності підприємств, які ввозили товари на митну територію України та здійснювали переробку сировини, а готову продукцію якої поставляли на внутрішній чи зовнішній ринки, зіткнулися з проблемами відсутності сировини, яку придбати в Україні неможливо через їх відсутність чи через руйнування критичної інфраструктури всередині країни. Урядом було прийнято рішення про «ручне» керування переміщенням вантажів через митний кордон України Держмитслужбою для того, щоб прискорити одержання товарів критичного імпорту від країн-партнерів та було зведено до мінімуму митні процедури і скорочено середній час проходження митного оформлення.

З-за сучасних кондицій, в чинному законодавстві країни відсутнє трактування поняття «критичного імпорту», а митне оформлення вантажів товарів критичного імпорту відбувається на підставі підзаконного акта – Постанови КМУ №153 від 24.02.2022 «Про перелік товарів критичного імпорту» [2]. З моменту імплементації даної постанови від бізнесу контролюючими державними органами вимагалася аргументація стосовно переміщуваних товарів, що їх постачання стосуються не тільки приватних інтересів, але й враховують загальнодержавне благо.

На основі врахування значної чисельності звернень підприємців з приводу переліку товарів критичного імпорту, КМУ 16 березня 2022 року своєю постановою № 289 [3] для підтримки українського бізнесу визначив перелік критеріїв встановлення товарів критичного імпорту в умовах воєнного стану, які класифіковані на чотири підгрупи: сектор енергетики, сектор безпеки та оборони, забезпечення життєдіяльності населення та забезпечення функціонування виробничих підприємств (див. рис. 1).

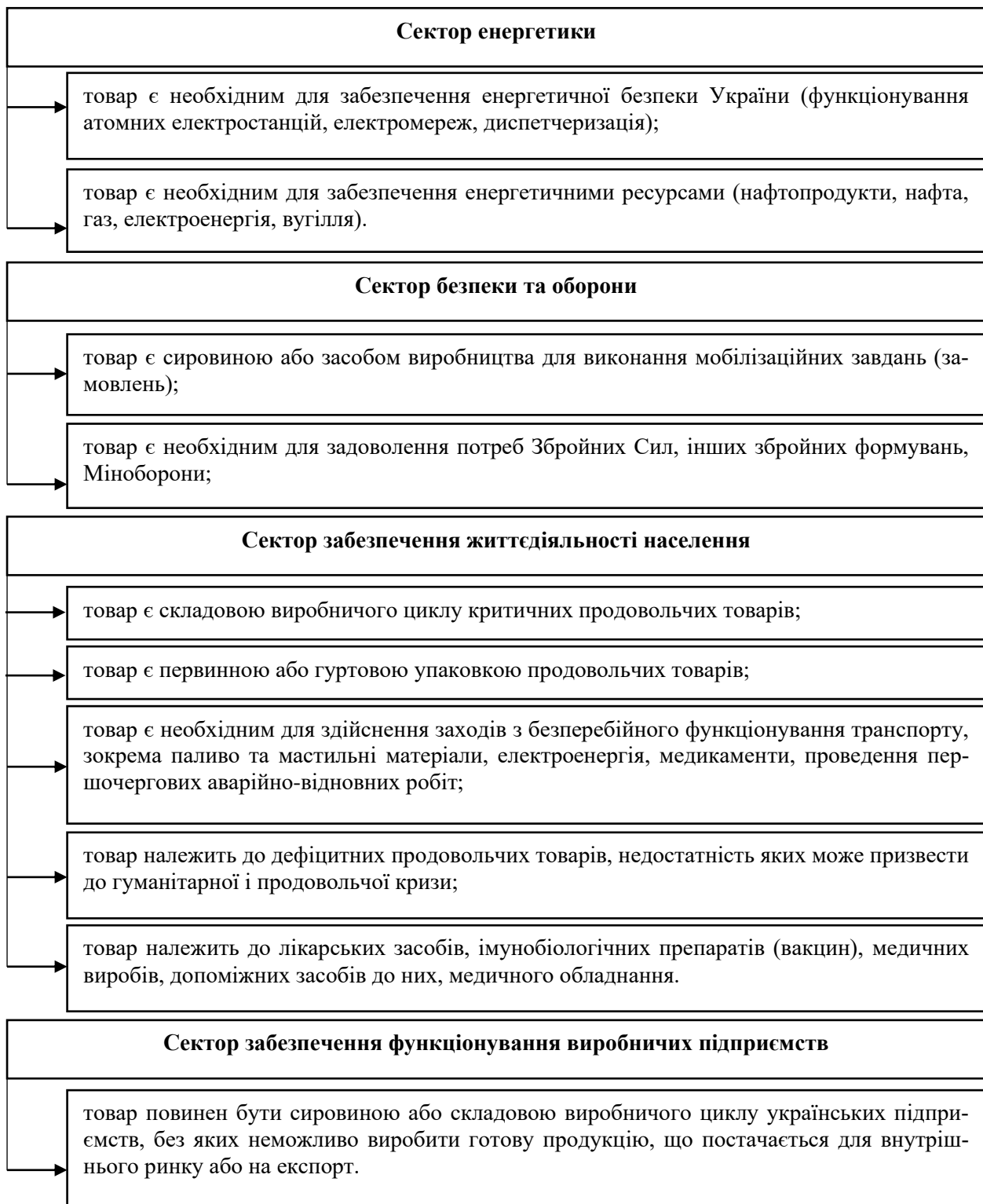

Рис. 1. Аналіз групи товарів критичного імпорту

Джерело: сформовано автором на основі джерела [3].

Тому для підприємств з-за даних кондицій однією з складових успішного функціонування являється обліково-контрольне забезпечення управління товарів критичного імпорту. Обліково-контрольне забезпечення управління товарів критичного імпорту, зазвичай, включає у себе перевірку значної чисельності документації та має на меті підтвердження достовірності бухгалтерського обліку, його раціональності та ефективності у сфері імпортних та валютних операцій, правильності їх оподаткування і відображення у фінансовій звітності. Оскільки однією з головних проблем обліково-контрольного забезпечення управління товарів критичного імпорту є застаріле та неадаптоване документування первинної інформації в

обліку, яке веде до викривлення облікової вхідної інформації для процесу контролю на підприємстві, тому підприємства повинні вчасно здійснювати контроль даних операцій з метою оптимізації критеріїв довіри закордонних партнерів [4].

Таким чином, обліково-контрольне забезпечення управління товарів критичного імпорту під час війни повинен бути регулярним і достовірним та засвідчувати стан управління у зовнішньоекономічній сфері, і підлаштовуватися під потреби подальшого правового врегулювання відносин, що виникають і змінюються в процесах економіки і повноважень органів виконавчої влади.

Список використаних джерел: 1. Про введення воєнного стану в Україні: Указ Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/64/2022#Text> (дата звернення 31.10.2022). 2. Про перелік товарів критичного імпорту: Постанова КМУ від 24.02.2022 р. № 153. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 31.10.2022). 3. Постанова КМУ «Деякі питання критичного імпорту» від 16.03.2022 р. № 289. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/289-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення 31.10.2022). 4. Господарський кодекс України від 13.04.2017 р. № 2019-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15/page2> (дата звернення 31.10.2022).

УДК 658.338

Тарчинець О. С., аспірант кафедри економіки, обліку і оподаткування

Науковий керівник: **Маргасова В. Г.**, д-р екон. наук, професор, проректор з наукової роботи Національний університет «Чернігівська політехніка», м. Чернігів, Україна

ЗНАЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОГО АУДИТУ В СИСТЕМІ АНТИКРИЗОВОГО УПРАВЛІННЯ

***Ключові слова:** антикризове управління, банкрутство, внутрішній аудит, криза, ризики, система антикризового управління.*

Загострення світових кризових проявів в економіці останніх років призвело до зростання необхідності застосування антикризового управління як на рівні бізнес-сектору, так і на рівні загальнодержавної політики в цілому.

Система антикризового управління застосовується підприємствами з метою попередження та мінімізації впливу кризових факторів на свою діяльність.

Слід відзначити багатоманітність наукових підходів щодо трактування дефініції «антикризове управління». Узагальнюючи найбільш відомі з них, можна виокремити такі:

1. Антикризове управління – управлінська діяльність, що застосовується підприємством з метою виходу з критичного кризового стану, який вже настав, і подальшого економічного відновлення. Цей вид управління використовується суб'єктом господарювання на межі банкрутства, тоді, коли він не зможе самостійно подолати кризу, і для санації або ліквідації необхідним є стороннє втручання.

2. Антикризове управління визначається як превентивна діяльність, що передбачає реалізацію таких методів і процедур, які допоможуть завчасно ідентифікувати ймовірність настання кризи та мінімізувати можливість її розвитку. Таким чином, такий вид управління застосовується в докризовий період.

3. Антикризове управління – система процедур і дій, що поєднує і методи попередження кризових явищ, і заходи по оперативному реагуванню на їх прояви. Тобто третій підхід об'єднує два попередні трактування. Наприклад, О.О. Терещенко в контексті третього виокремлює ряд превентивних дій щодо мінімізації можливості настання фінансової кризи: систематичний аналіз сильних та слабких сторін підприємства, оцінка ймовірності банкрутства. В даному аспекті важливого значення набуває управління ризиками, що являє собою комплекс заходів щодо ідентифікації, оцінки та усунення фінансових ризиків суб'єкта господарювання, а також застосування системи превентивних дій [1; 2; 3].